

Když GABRIELA VRÁNOVÁ začínala svou hereckou dráhu, někteří přátelé jí radili, aby si změnila příjmení. Česká divadelní i filmová scéna už totiž jednu talentovanou a úspěšnou Vránovou, křestním jménem Alena, měla. „Ale já je neposlechla, byla jsem věrná rodovému jménu. I po svatbě jsem zůstala Vránová.“ A dobře udělala. Ukázalo se, že šije nikdo neplete a že pro oběje v povědomí diváků místa dost. I když Gabriela možná hrála méně princezen. „Nemyslete, pár jich taky bylo, tak pět nebo šest,“ směje se. „Například v televizní inscenaci Kráska a zvíře, a hodně princezen jsem hrála v rozhlase.“ Rozhovor s Gabrielou Vránovou čtěte na str. 3

Foto Ondřej Kepka

O divadle, poezii a lásce k rozhlasu

Gabriela Vránová, členka vinohradského divadla, je doma pomalu v celé Evropě. Předurčuji k tomu košatě rozvětvené rodinné kořeny. Po prarodičích z obou stran v ní koluje koktejl moravsko-německé, chorvatsko-maďarské i slovenské krve. Navíc po celý život se snaží, aby se z národnostního bohatství rodinného stromu neztratila ani větvička, cenné dědictví si nejen uvědomuje, ale pilně kultivuje. Snad také kvůli svému původu dokáže být jako člověk i jako herečka tak zajímavá a proměnlivá. Vždycky je v ní kus poetické zasněnosti, ale také hodně temperamentu a šarmu. Dokáže vnímat a rozdávat humor, mívá dobré nápady. Nikdy příliš nehrozilo, že by ji režiséři zařadili do některé z těsných škatulek, během herecké dráhy měla příležitost zahrát snad z každého oboru něco. V divadle, filmu i televizi neminuly milovnické role (jak by také mohly - přijejmí půvabu a něžném vzezření!), dokáže být tragická, dramatická, ale také komická či lidově řízná. Diváci to ostatně potvrdí - ti, co ji znají z rolí na jevišti, i ti, kteří ji pamatují z obrazovky, třeba ze seriálu *My všichni školou povinní* jako velice přesvědčivou paní učitelku Hajskou...

Která divadelní role vám zatím nejvíc utkvěla v paměti tak, že se vám často ve vzpomínkách vrací?

Bylo by opravdu těžké říct jen jednu. Aspoň tedy dvě nebo tři. (*Povoluje se? Tak dobře!*) Nemohu zapomenout na Natálii v Turgeněvově *Měsíci na venkově*. A potom, když půjdu hodně zpátky, na Mrštíkových Maryšu a na Ibsenovu Noru. Možná je v každé z těchto rolí víc ze mne než v jiných.

A zeptám-li se podobně na role rozhlasové?

Těch bylo! Velice jsem milovala hlavní hrdinku v Zweigově *Netrpělivosti srdce* a *Dámu s kaméliemi*. Ale když opravdu nej-, pak musím říct, že vždycky jsem měla a mám nejraději četby na pokračování. Zvláště texty, které mi „sedly“, třeba *Zapomenout na Palermo* - to byla taková nádherná věc, kterou jsem moc ráda četla. Mám totiž vždycky radost, když se mohu ztotožnit s hrdiny, a to byl ten případ.

Máte štěstí na představení, která se drží na repertoáru hodně dlouho. Například titul *Máma říkala, že bych neměla...* - hra pro čtyři herečky - zůstal na repertoáru divadla čtyři roky.

Bylo to opravdu výsostné, výjimečné představení. Mělo přes sto repríz, my čtyři hlavní představitelky, Daniela Kolářová, Věra Budišová, Lucka Juříčková i já, jsme s ním objely česká i slovenská města a cítily jsme uspokojení, přestože to bylo náročné. Lidem se hra líbila, hlavně ženské si v ní našly to „své“ - ne-li rovnou sebe. K naší lítosti hru stáhli. Bohužel už skončila i Albeeho *Křehká rovnováha*, v níž jsem také hrála. Když mi překladatelka paní Ljuba Pellarová dávala text, upozorňovala: „Paní Gábi, o každé roli vám něco mohu říct, ale o té vaší Edně nic, to si musíte vymyslet!“ Snažila jsem se ji tedy vymyslet, doufám, že dobře. Na Vinohradech už představení nehrajeme, ale naše šestičlenná parta - Jana Hlaváčová, Petr Kostka, Zlata Adamovská, Hanka Maciuchová, Jar

Satoranský a já - dál jezdíme. Všude se setkáváme s obrovským úspěchem. Je to zvláštní, jde o dosti těžkou hru, Albee nikdy není žádná legrace, ale lidé ho berou. Jak se zdá, dokážou spolu s hrou a jejími protagonisty přemýšlet i o sobě...

Ted' stojíte na počátku práce na dvou nových rolích.

Moc se na ně těším. Jsou obě krásné a nejhvězí na tom je, že každá jiná. Připravujeme *Podzimní zahradu* Lillian Hellmanové, v níž hraju *Konstancii*. Nebude to snadné - po nádherném Radokově představení v Národním divadle v padesátých letech! Ale to už bylo dávno, lidé si je většinou už moc nepamatují. Nemám ráda, když se srovnává nějaké slavné představení s novou inscenací, vždyť to nově vzniká ve zcela jiných podmínkách, s jinými lidmi. Naše představení režíruje Petr Kracík, nikdy jsem s ním ještě nepracovala, a proto se na něj těším. Pravda, je to mladý režisér a samozřejmě mám trochu obavy, jak si porozumíme. Začínáme zkoušet v květnu a první představení jsou těsně před prázdninami, oficiální premiéra bude zřejmě v září.

To druhé představení je ale pokud vím dřív, ne?

Koncem března jsme začali s režisérem Strniskem zkoušet *Divadelní komedii* finského autora Bengta Ahlforse. Jak název napovídá, odehrává se v divadelním prostředí a já mám nesmírně zajímavou roli nápočvedky, jsem s ní moc spokojena.

Odehrála jste řadu úspěšných představení ve hře *Máma říkala, že bych neměla...* na malé scéně vinohradského divadla. Nebude se vám teď po komorním prostředí trochu stýskat?

Především jsem ráda, že dostávám teď dokonce dvě příležitosti na velkém divadle, ale samozřejmě, že komorní scéně mám ráda. Být si s publikem důvěrně blízko, z očí do očí, to je pokaždé úplně jiný, krásný a neopakovatelný zážitek. To herc vždycky potřebuje. Já si tuto potřebu vynahražuji svými večery poezie, které čas od času uskutečním.

S Vlastimilem Brodským v televizní inscenaci *Divka se zázračnou pamětí*, v níž Gabriela Vránová hraje retardovanou ženu Karličku. Namotiv rozhlasové hry *Daniely Fischerové* napsal a režíroval Ondřej Kepka
Foto Václav Beneš

Ten nejbližší bude doufám v pražské *Viola* v příští sezoně.

Váš vřelý vztah k poezii je známý, nedávno jste vydala i poetickou audiokazetu *Magnetický vítr*.

Recituji na ní poezii autorů, které mám ráda. Třeba Jana Nerudu. K tomu básníkovi se ustavičně vracím. Myslím, že je velmi současný, až snad na trochu starověský jazyk, ten bohužel mladou generaci možná odrazuje. Snad kdyby se přeložil do „novočestiny“... Zajímavá věc: nedávno jsem měla ve varšavském Českém centru svůj večer poezie a jeden z polských posluchačů mi říkal, že Poláci Nerudovi dobře rozumějí, že jeho čeština má k polštině blízko.

Připravujete nějaké nové poetické projekty?

Dokonce dva. První je o ženách. Nerada sice slyším, když se říká „ženská literatura“, ale přece: máme

spoustu dobrých autorek poezie, a o některých se nespravedlivě málo ví. Mám v plánu udělat poetický průřez tvorbou českých básnířek, samozřejmě především těch, které mi osobně konvenují, například Jana Štroblová nebo Lenka Chytilová. Ráda bych tento pořad uvedla ve *Viola*. Druhý projekt plánuji s flétnistou Honzou Riedelbauchem a kytaristou Mírou Klausem, budou to lidové balady. Oběma se ten nápad zalíbil, balada je trochu zapomenutá oblast poezie a přitom může být pro interprety i posluchače přitažlivá - má děj, je v ní napětí i emocionální náboj.

Také prý připravujete melodram.

Ano, to je můj třetí projekt v oblasti přednesu a je z nich nejdál, už jsem na něm začala pracovat. Soubor *Musica Cameralis*, který tvoří členové *Filharmonie Brno*, se mnou nastudoval melodram skladatele

Bohuslava Řehoře *Krásná smutná* paní na text *Františka Halase* ze sbírky *Naše paní Božena Němcová*. Nedávno jsme to uvedli v Brně a v Jaroměřicích při příležitosti dvacátého výročí souboru *Musica Cameralis*. Byla bych moc ráda, kdyby se toto představení uvedlo příští rok v Praze v rámci festivalu melodramu. Ten bude součástí projektu *Praha - kulturní metropole Evropy*.

Co soudíte o přítomnosti poezie v rádiu?

Zaplaťpánbu, že existuje stanice *Vltava* a že se tam poezie objevuje. Ale nevím, zda to není málo. Protože když člověk poezii dlouho neslyší nebo nečte, ani si neuvědomí, že by ji vlastně potřeboval. Nejsou-li cesty, po nichž se poezie k posluchačům může dostat, nevysílá-li se v rádiu, publikum už po ní tím pádem netouží. Takže si myslím, že všechny výzkumy o tom, jestli lidé chtějí nebo nechťejí poslouchat poezii, nejsou příliš věrohodné. Vždyť mnozí z dotázaných ani netuší, o čem je řeč. Lidem je třeba nejen poezii, ale kulturu a umění vůbec nabízet, připomínat, že je. Stává se mi, že když někam přijedu s poetickým pořadem, lidi na něj přijdou a řeknou - „Panebože, ani jsem si neuvědomil, že je to takový hezký!“ Nebo si vzpomenu - „Tuhle básničku jsem neslyšel od školních let, jsem rád, že jste mi ji připomněla.“

Poslední dobou jste takřka denně slyšet v českém rozhlasu v seriálu *Okresní noviny*. Jak se vám v něm hraje?

Je to trošku dobrodružství, pro mne svým způsobem zajímavé a určitě napínavé. Je to totiž tak, že dostanu do ruky najednou jen několik dílů a z nich se dovím, kam až ta moje *Šárka* došla. Ale vždycky jen kousek. Kam nakonec autor scénáře pan *Míka Šárka* dovede, to si mohu jen představit. Ještě jsem se s takovou prací nesetkala.

Však také od dob vysílání *Jak se máte, Vondrovi žádný současný seriál v rozhlasu nebyl*.

Že to připomínáte! Když mi kvůli té roli z rozhlasu volali, taky jsem se trochu bála, že to bude podobné *Vondrovým*. Ale jen se zasmáli a řekli, že podobné to bude jen potud, že to bude seriál. Naštěstí měli pravdu. S režisérem *Uhrínem* se mi dobře pracuje, a pokud jde o mou postavu, jsem hluboce přesvědčena, že pan *Míka* ji rozhodně rozvine tak, že *Šárka* nakonec bude moc dobře vědět, za čím si stojí a co udělá. Alespoň v to doufám.

AGÁTA PILÁTOVÁ
(Pokračování na str. 11)

O divadle, poezii a lásce k rozhlasu

(Pokračování ze str. 3)

Během své dlouholeté a časté spolupráce s českým rozhlasem jste jistě poznala spoustu režisérů.

To je tedy pro mne právě téma! Poznala, a na všechny moc ráda vzpomínám. Vůbec první moje rozhlasová hra byly Tři růže z papíru od německého autora Manfreda Bielera. Režiroval dnes už dávno zemřelý Ludvík Pompě. Bylo mi tehdy jednadvacet, právě jsem přišla do Prahy a role v rozhlase byla pro mne nezapomenutelný zážitek. Hra měla formu dialogu, spolu se mnou byl obsazen skvělý rozhlasový herec Jaromír Spal. Krásná práce a vlastně první „položka“ mého rozhlasového archivu. Dobré vzpomínky mám i na práci s režisérem Josefem Henkem, velice jsme si lidsky i kumštýřsky rozuměli, natočili jsme spolu hodně kvalitních věcí, například Dykova Krysaře, Dostojevského Bílé noci, nádherné Wolkrovy pohádky a mnohé jiné. Mrzí mě, že jsme spolu přestali spolupracovat, byly v tom osobní důvody, ne umělecké. Velice vzpomínám i na Josefa Červinku.

A co ženy režisérky, kterých je v rozhlase hodně?

Významnou, škoda že trochu opomíjenou režisérskou postavou je Jana Bezdíčková, s tou jsme si velice rozuměly. Jednak je z Moravy jako já, takže jsme měly mnoho styčných bodů, a má ráda poezii. Natočily jsme spolu například Františka Halase, lidovou poezii a jako četbu povídky Boženy Němcové Karla. S režisérkou Olinkou Valentovou jsem natočila jednu z nejkrásnějších věcí ve svém životě - Netrpělivost srdce Stefana Zweiga s Radovanem Lukavským. S režisérkou Helenou Filipovou to zas byl vedle mnoha dalších pohádek i hajajovský seriál Polní víla Evelínka od Františka Nepila. Je to jedna ze stovek mých večerních pohádek, a jsem na ni dodnes hrdá. V rádiu se opakovala nejmíň desetkrát.

To je snad úplný seznam rozhlasových režisérů!

Kdepak úplný, všichni se mi tam nikdy nevejdou. Mám třeba ráda Pepíka Melče, je to takový typický rozhlasový blázen, skoro mystik, ale když mu člověk padne do noty, je s ním nesmírně dobře. Z paměti se mi vynořuje třeba Karel Weinlich a další a další...

Při svých uměleckých aktivitách si najdete čas i na veřejné,

řekněme kulturně-politické působení. Jak jste momentálně spokojena s činností Česko-slovenského duchovního parlamentu, jehož jste členkou?

Líbí se mi, že Česko-slovenský duchovní parlament se neschází na bázi nějaké starobaráčnické rychty, tedy jen proto, aby se za každou cenu udržel. Na setkáních, jichž jsem se účastnila, třeba loni na podzim v Olomouci, kde byl ministr kultury Pavel Dostál, nebo nedávno v Luhačovicích, se mluvilo víceméně o konkrétních problémech jednoho i druhého státu, o styčných bodech, o možnostech kulturní spolupráce. V oblasti divadla si stěžovat nemůžeme, slovenští herci jsou v Čechách vždycky vítáni a naopak to platí taky. Ale také jinde by se měly kontakty rozšířit. Já osobně mám například velice blízké styky třeba s Brezovou pod Bradlom, kde existuje společnost Milana Rastislava Štefánika. Žijí tam lidé, kteří mají rádi českou kulturu a zároveň jsou hrdi na tu svou slovenskou. Dokážou dobře zhodnotit minulost a budoucnost vidí realisticky. Možná že naše rozdělení bylo nakonec k něčemu dobré. Pomohlo nám to na obou stranách uvědomit si pozitivní momenty společného vývoje i chyby, které se udělaly. Plakat nad rozlitym mlíkem je blbost, prostě tak to je. A teď jde o to, aby náš nejbližší soused byl opravdu nejbližší, abychom uměli vedle sebe žít a spolupracovat.

Když už jsme u Slovenska: jak by se vám líbila Magda Vášáryová jako slovenská prezidentka?

Ale to je velmi aktuální otázka! Je zajímavé, že znám řadu lidí v Čechách a na Moravě, kteří kandidaturu Magdy Vášáryové podporují. Také já bych pro ni byla a přála jí to. Nejen z osobních sympatií, ale z obecnějších důvodů. Za prvé myslím, že by to Slovensku udělalo dobrý image ve světové politice. Ač je to vlastně s podivem, žena-prezidentka není ve vyspělém světě zcela běžná záležitost. Navíc ona už se osvědčila v politice jako velvyslankyně a i v současné době pracuje na zajímavých projektech. Taky si myslím, že ženám střední Evropy by v prezidentském křesle Slovenska rozhodně neubrala na sebevědomí.

A vám herečkám asi taky ne, vidíte?

Určitě ne.

AGÁTA PILÁTOVÁ